

Aandacht voor ondersteuning van het lokale en bovenlokale cultuurbeleid

In eerste instantie wil de VVC haar tevredenheid uiten over de aandacht die in de tekening gegeven wordt aan de ondersteuning van het lokale en bovenlokale cultuurbeleid. Sinds het verdwijnen van het klassieke steunpunt Locus ervaren de cultuurcentra¹ een lacune aan ondersteuning en inspiratie. We hopen dat met deze hervorming de nodige expertise en kennis opnieuw kan ingezet worden voor de sector. Daarom vraagt de VVC om binnen deze hertekening prioriteit te geven aan de uitwerking van de ondersteuning van het lokale en bovenlokale cultuurbeleid.

Daarnaast begrijpt de VVC dat de nieuwe tekening onder meer wordt gemaakt om de culturele bovenbouw helder en begrijpelijk in kaart te brengen. De VVC ziet het als positief dat er transversale/horizontale structuren worden opgenomen om zo efficiënt in te zetten op thema's die gedeeld worden in verschillende sectoren en domeinen. Daarbij wil de VVC opmerken dat een hervorming hoofdzakelijk functioneel moet zijn voor het veld en de vorm ondergeschikt is aan de behoeften en noden van de sectoren.

De werking van de VVC is ruimer dan enkel belangenbehartiger

Sinds 2015 transformeerde de VVC haar werking van pure belangenbehartiger naar dat van een netwerkorganisatie dat fungeert als kennisknooppunt voor de cultuurcentra. Dit om deels tegemoet te komen aan de noden en vragen van onze leden (niet-leden en partnerorganisaties) door het wegvallen van het steunpunt Locus. En omdat de VVC aanvoelde dat de dienstverlening aan haar leden op een andere, hedendaagse manier kon ingevuld worden. Dit deels ten gevolge van de sterk veranderde beleidscontext waarin de cultuurcentra vandaag werken.

Naast de taak van belangenbehartiging zet de VVC ook in op de professionalisering van de sector door het organiseren van studiemomenten (2 VVC-dagen per jaar), werkgroepen (zakelijk overleg, werkgroep beleid), thematische overleggen en collegagroepen (collegagroep diversiteit, collegagroep jeugd, collegagroep beeldende kunsten i.s.m. Kunstwerkt, collegagroep communicatie...). Via deze initiatieven versterken we het netwerk binnen onze sector en bouwen we het verder uit. Met de toekomstige uitdagingen is het essentieel dat collega's uit de sector elkaar blijven ontmoeten en inspiratie krijgen aangereikt om deze nieuwe realiteit te omarmen. Zo werkt de VVC ook een ondersteunings- en inspiratietraject uit naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen.

De VVC neemt deze initiatieven omdat haar ledennetwerk aangeeft er nood aan te hebben. Daarbij rijst de vraag of deze taken voor een belangenbehartiger zijn of hieronder steunpunttaken worden bedoeld? Voordat over een verdere taak- en rolverdeling kan gesproken worden, lijkt het ons noodzakelijk om hier eerst duidelijkheid in te scheppen. De VVC vraagt bij deze discussie aandacht

¹ Onder de term cultuurcentra verstaan we de cultuur- en gemeenschapscentra. VVC spreekt niet langer in categorieën, dit is niet langer relevant wegens de veranderde decretale context.

voor de dynamiek en behoeften die leven van onderuit en om de invulling van deze taken ook op deze manier te benaderen.

In dit opzicht vragen we meer duidelijkheid over de taakstelling en werking van het departement Cultuur, Jeugd en Media. In welke mate krijgt de monitoring en beleidsopvolging van het lokale cultuurbeleid en de cultuurcentra hierin een plaats? Een logische vraag gezien de nieuwe verhouding tussen Vlaanderen en het lokale cultuurbeleid en binnenkort ook het bovenlokale cultuurbeleid. Uit de huidige tekening blijkt dat het departement een rol zal spelen bij het verzamelen en ontsluiten van data. De VVC is hier tevreden over en hoopt dat voor onze sector kwalitatief, relevant en accuraat cijfermateriaal verzameld en verwerkt wordt. Zo worden trends en evoluties blijvend in kaart gebracht. De nood hieraan is hoog, dat toont bijvoorbeeld de huidige discussie omtrent het dalend aantal theatervoorstellingen (cijfers van Kunstenpunt bij structureel gesubsidieerde gezelschappen) in de centra aan.

Daarnaast vraagt de VVC in deze hertekening aandacht voor andere dynamieken en netwerken die van onderuit bestaan. Concreet voor de cultuurcentra denken we aan de bestaande samenwerkingsverbanden die de regionale dynamieken ondersteunen in het veld, bijvoorbeeld - specifiek voor de cultuurcentra - WACCO, Vlabra'ccent, 't Pact ... Maar dit kan verruimd worden naar de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

Nieuwe dynamische vorm van ondersteuning

Uit het verleden blijkt dat de cultuurcentra zich niet altijd voldoende geïnspireerd of ondersteund voelden door het model van een klassiek steunpunt. Deze hervorming en de nieuwe bestuurlijke context bieden de kans om een nieuw hedendaags model uit te werken dat wel voldoet aan de noden van het veld. Daarbij pleiten we ervoor dat er voldoende aandacht is voor wat het veld nodig heeft en dat er niet enkel van bovenaf een ondersteuning wordt aangeboden die in mindere mate inspeelt op de huidige behoeften. De VVC ziet hier voor zichzelf een rol weggelegd omdat ze als ledenvereniging in nauw contact staat met haar leden. Als ledenvereniging kunnen we een aanvullende rol spelen op de taken die het departement en het toekomstig steunpunt op zich nemen, net omdat we werken vanuit een dynamiek, gestuurd van onderuit, en we blijvend aandacht kunnen hebben voor de sectorale specificiteit.

Om die reden steunt de VVC de idee niet om de ondersteuning van het lokale en regionale cultuurbeleid onder te brengen bij een groot sectoraal steunpunt sociaal-cultureel werk. De idee om voor het lokale en bovenlokale cultuurbeleid een horizontale – transversale – structuur uit te werken, lijkt in eerste instantie daarom meer aangewezen. De horizontale werking laat toe om de diversiteit aan thema's die spelen in onze sector meer hedendaags te benaderen en komt beter tegemoet aan de ondersteuning van het kunstenluik en artistieke luik, dat essentieel is in de werking van de cultuurcentra. Het laat eveneens toe om meer domeinoverschrijdend te werken. De werking van de cultuurcentra overstijgt echter het domein van het sociaal-cultureel werk. In het huidige model komt het kunstenluik en artistieke luik in het gedrang, alsook de connecties met andere domeinen zoals onderwijs, toerisme, jeugd, erfgoed en welzijn.

In de discussie over een toepasselijk en hedendaags model verwijst de VVC naar zijn eerder geleverde werk, namelijk het voorstel van het model van een netwerkgedreven kennisknooppunt voor het (inter)lokaal cultuurbeleid. We leverden dit op aan het kabinet in najaar 2016. De VVC meent verschillende eigenschappen van dit model terug te vinden in deze discussie. We hopen dan

ook van harte dat dit model er opnieuw wordt bijgehaald om de ondersteuning voor het lokaal en bovenlokaal cultuurbeleid verder te onderzoeken en vorm te geven.

De VVC wenst hierbij te benadrukken dat we een verdere gesprekspartner willen zijn in deze hervorming en bereid zijn tot het geven van meer toelichting bij de verschillende hier aangehaalde elementen. Daarbij neemt VVC een open houding aan en is het bereid om alternatieve pistes te onderzoeken.

Samengevat:

- De VVC vraagt om aan de uitwerking van de ondersteuning van het lokale en bovenlokale cultuurbeleid prioriteit te geven.
- De VVC merkt op dat deze hervorming hoofdzakelijk functioneel moet zijn voor het veld en de vorm ondergeschikt is aan de behoeften en noden van de sectoren.
- De VVC vraagt duidelijkheid over wat begrepen wordt onder steunpunttaken voordat er over een verdere rolverdeling kan gesproken worden. Daarbij vragen we aandacht voor de dynamiek en behoeften die leven van onderuit.
- De VVC ziet in de nieuwe tekening een rol weggelegd voor zichzelf als ledenvereniging. Als ledenvereniging kunnen we een aanvullende rol spelen op de taken die het departement en het toekomstige steunpunt op zich nemen net omdat we werken vanuit een dynamiek die gestuurd wordt van onderuit en we blijvend aandacht kunnen hebben voor de sectorale specificiteit.
- De VVC vraagt bij de hertekening aandacht te hebben voor de bestaande samenwerkingsverbanden.
- De VVC steunt de idee niet om de ondersteuning van het lokale en bovenlokale cultuurbeleid onder te brengen bij een groot sectoraal steunpunt. De idee om voor het lokale en bovenlokale cultuurbeleid een horizontale – transversale – structuur uit te werken, lijkt in eerste instantie meer aangewezen. De VVC vraagt daarbij om het eerder aangeleverd model van een netwerkgedreven kennisknooppunt voor inter(lokaal) cultuurbeleid opnieuw onder de loep te nemen.
- De VVC stelt zich in dit debat graag verder op als constructieve gesprekspartner en wil met open blik mogelijke opportuniteiten bij deze hervorming verder verkennen.